

Asia: VN/1258/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi sekä sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisesta

1. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain lukua 7 Palkkatuki koskevat kysymykset

1 § Palkkatuki (sis. palkkatuen määritelmän)

- **Lisättäisiin palkkatuen tarkoitukseen vammaisten ja pitkäaikaissairaiden sekä 60 vuotta täyttäneiden pitkäaikaistyöttömien työn saannin ja työelämään osallisuuden lisääminen.**

Tampereen kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa.

Tampereen kaupunki pitää esityskokonaisuuden tavoitetta palkkatukijärjestelmän yksinkertaistamisesta ja palkkatuen käytön lisäämisestä

tervetulleena. Kaikkien lakiehdotuksessa esitettyjen keinojen ei kuitenkaan katsota edesauttavan näitä tavoitteita. Ehdotuksessa yksinkertaistaminen koskee

käytännössä vain palkkatukiprosenttien tasaamista, mutta muuten järjestelmästä uhkaa tulla vaikeammin hahmotettava.

Tampereen kaupunki pitää hyvänä, että palkkatuen tarkoitusta laajennettaisiin niin, että asiakkaan osaamisen kehittämisen lisäksi näkökulmana voi olla myös

vammaisten, sairaiden (osatyökykyisten) ja yli 60-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien työllistymismahdollisuuksien lisääminen ja työssä

pysyminen yhdenvertaisesti muiden kanssa.

2 § Palkkatuen yleiset edellytykset

○ Rajattaisiin palkkatuetun työn kohderyhmää

Uudistuksella tavoitellaan palkkatuen käytön lisäämistä yksinkertaistamalla säädöksiä. Lakiehdotuksella palkkatuen käyttö rajattaisiin vain

EU:n yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (RPA) mukaisille kohderyhmille, eli alle 25-vuotiaille, yli 50-vuotiaille, vailla toisen asteen tutkintoa oleville,

kotoutujille sekä vähintään puoli vuotta työttömänä olleille.

Ehdotettu kohderyhmärajaus on selkeä, mutta sulkee pois 25-49-vuotiaiden ei-maahanmuuttajien tai ei-osatyökykyisten mahdollisuudet työllistyä palkkatuella ensimmäisen kuuden kuukauden työttömyyden aikana. Työttömyyden pitkittymisen ennaltaehkäisemisen näkökulmasta pitäisi olla mahdollista käyttää tapauskohtaista harkintaa, ja palkkatuen sulkeminen pois kategorisesti työttömyyden alusta em. kohderyhmältä voi pidentää työttömyyden kestoa.

Työnantajan näkökulmasta kriteerien käyttö ei yksinkertaista tuen hahmottamista, vaan todennäköisesti hankaloittaa sitä.

Työnantaja voisi uudistuksen myötä helpommin hahmottaa tukitason, mutta ei sitä, voiko tukea tietystä henkilöstä ylipäänsä saada.

Tampereen kaupunki esittää huomiona lisäksi, että edelleen päätöksenteossa pitää osata valita joko de minimis tai ryhmäpoikkeusasetus, minkä johdosta

päätöksenteko ei sujuvoin. Tähän olisi tarpeen saada tekoälyä/automaatiikkaa, joka tunnistaa asiakkaan perustiedoista kuulumisen tiettyyn kohderyhmään ja

sen pohjalta automaattisesti valitsisi päätöksentekoon perusparametrit.

3 § Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

- **Työnantajiin lisättäisiin hyvinvointialue ja poistettaisiin luonnollinen henkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa (kotitalous)**
- **Tuotannollisista tai taloudellisista syistä viimeisten 12 kuukauden aikana irtisanoneelle työnantajalle tuki voitaisiin myöntää, jos tämä on ottanut saman määrän henkilöitä työhön irtisanomisen jälkeen**
- **Palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella, oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin**

Hyvinvointialueen lisääminen työnantajiin on tarpeellinen muutos. Kotitalouksien poistaminen palkkatuen piiristä on perusteltua, koska määrä on ollut vähäinen ja kotitaloudet voivat saada palkkaukseen muita tukia.

Esityksessä tuodaan esille, että jos työnantajan toiminta ei ole taloudelliseksi toiminnaksi katsottavaa, palkkatuki ei olisi valtiontukea. Esimerkiksi kunnalle ja

hyvinvointialueelle myönnettävä palkkatuki ei pääsääntöisesti olisi valtiontukea. Esityksestä ei käy täysin selväksi, mitä vaikutuksia tällä on kunnille ja

hyvinvointialueille.

Tampereen kaupunki pitää kannatettavana, että palkkatuen kriteerinä oleva takaisinottovelvollisuus muutetaan koskemaan henkilöiden lukumäärää, eikä

niin, että samat henkilöt tulisi ottaa takaisin työhön riippumatta siitä, ottavatko he työtä vastaan.

Esityksen mukaan palkkatukea ei myönnettäisi uudestaan työnantajalle saman henkilön palkkaamiseen poikkeuksena vamman tai sairauden perusteella,

oppisopimuskoulutukseen tai 60 vuotta täyttäneen pitkäaikaistyöttömän työllistämiseen myönnetty tuki tietyin edellytyksin.

Uusi ehdotettu rajaus on selkeä ja looginen, ja poikkeuksilla luodaan mahdollisuuksia tietyille kohderyhmille. Huonoa sen sijaan on, että jos

työnantaja haluaisi esim. kesälomakaudesta, tilauskannasta tai muusta vastaavasta syystä johtuen toteuttaa palkkatukijakson kahdessa osassa,

se ei olisi mahdollista, koska toinen jakso katsottaisiin tuen uudelleen myöntämiseksi samalle työnantajalle. Lisäksi joillekin vaikeasti työllistyville

henkilöille sosiaaliset ja yhteiskunnalliset yritykset tai kolmannen sektorin muut toimijat ovat ainoa mahdollisuus työllistyä. Siksi heidän kannaltaan on

kohtuutonta rajata mahdollisuus työllistymiseen siten, että he voivat olla vain yhden palkkatukijakson samalla työnantajalla.

5 § Palkkatuella katettavat palkkakustannukset

- **Työnantajan sivukuluja ja lomarahaa ei jatkossa luettaisi palkkatuella katettaviin kustannuksiin**
- **Muita tarkennuksia tukikelpoisten kustannusten määritelmään**

Palkkatuen kohdistuminen kaikkiin palkkauskustannuksiin on merkittävä tuki työllistämiselle, ja sivukulujen ja lomarahen osuus on palkkauskustannuksissa

huomattava.

Tampereen kaupungin kanta on, että palkkatukea ei tulisi muuttaa niin, että sivukuluihin ja lomaraahan ei myönnettäisi tukea. Vaikka

palkkatukipäätöksenteon näkökulmasta sivukulujen jättäminen pois palkkatuella katettavista kustannuksista nopeuttaisi ja sujuvoittaisi päätöksentekoa, lisäksi se merkittävästi työnantajien palkkatukityöllistämisen kuluja. Esimerkiksi kuntien veloitetyöllistämisen kustannukset nousisivat huomattavasti. Koska kyseessä on kunnille lainsäädännössä asetettu velvoite, tulisi vaikutukset kompensoida. Myösetenkin pienempien yritysten työllistämismahdollisuudet heikkenisivät, mikäli sivukuluja ei voisi kattaa palkkatuella.

Mikäli sivukuluja ei jatkossa huomioitaisi palkkatuessa, kuntatyönantajille myönnettävään palkkatukeen pitäisi harkita vastaavaa sivukulut huomioivaa

kerrointa (1,23) kuin yhdistysten, säätiöiden ja rekisteröityjen uskonnollisten yhdyskuntien 100 % tukeen on kaavailtu. Kertoimen käyttö olisi mahdollista, sillä

kunnille myönnettävä tuki ei kohdistu elinkeinotoimintaan eikä siten ole valtioneuvoston päätöksen piirissä.

6 § Palkkatuen määrä ja kesto

- Tuen määrä olisi työttömyyden kestosta riippumatta 50 % palkkakustannuksista
- Tuen kesto 5 tai 10 kuukautta, kuitenkin enintään työsuhteen pituinen
- Palkkatuki voitaisiin myöntää uudelleen toiselle työnantajalle heti edellisen palkkatukijakson päätyttyä, jos henkilö kuuluisi edelleen palkkatuen kohderyhmään ja tuen myöntäminen olisi tarkoituksenmukaista

Tampereen kaupunki pitää hyvänä, että palkkatuen määrän portaittaisuus poistuisi muutoksen myötä. Myönteistä on myös se, että palkkatukea voitaisiin

tulevaisuudessa myöntää uudelleen ilman meneillään olevan palkkatukiajan loppuun saattamista tai jäähysääntöjä.

Heikennyksenä nähdään se, että ryhmäpoikkeussäännöksen ulkopuolisille ryhmille palkkatukea voisi ensimmäisen kerran myöntää vasta kuuden

kuukauden työttömyyden jälkeen, kun nyt sitä on voitu myöntää vaikka heti työttömyyden alusta esimerkiksi vastavalmistuneille, jos katsotaan, että osaamisen kehittämisen tarve on olemassa. Tämä muutos on heikosti kuvattu hallituksen esityksessä.

Esityksen mukaan palkkatuki myönnettäisiin aina joko viiden tai 10 kuukauden kestoisena, eikä kestossa olisi harkintaa, ellei työnantajan kaavailema

työsopimus olisi näitä lyhyempi. Tampereen kaupunki katsoo, että osaamisen kehittymisen ja jatkotyöllistymisen näkökulmasta aiemmat palkkatukijaksojen

pituudet, kuusi ja 12 kuukautta, on tarpeen säilyttää. Tämä edistäisi paremmin palkkatuella työllistettävien jatkopoluttumista. Koska nykypäivänä monet

työtehtävät edellyttävät suhteellisen pitkää perehdytystä, viisi kuukautta on liian lyhyt aika oppia ja antaa samalla näyttöä työotteesta ja suoriutumisesta ja sitä kautta edistää jatkotyöllistymistä yritykseen ilman tukea.

Joissakin tapauksissa työnantaja pystyy tarjoamaan työtä vain lyhyempi työllistymisjakso kerrallaan. Tällaisia tapauksia ovat esimerkiksi tilanteet, joissa

palvelua tilaava taho tilaa palvelua työllistävältä työnantajalta lyhyissä jaksoissa (esimerkkinä keittiöt). Näissä tilanteissa palkkatukea samalle henkilölle saisi

esityksen mukaan harkinnanvaraisesti vain tuon lyhyen jakson ajaksi, eikä henkilöä olisi mahdollista työllistää jakson loputtua uudelle jaksolle. Riskinä on,

että työnantaja jättää palkkatukityön toteuttamatta, jos hän ei voi teettää esimerkiksi 10 kuukauden pituisia palkkatukityötä kahdessa jaksossa.

Toinen ongelma on koronapandemian myötä ilmenneet tilanteet, joissa esimerkiksi koulujen siirtyminen etäopetukseen on aiheuttanut tilanteita, joissa

työllistymisjaksolla olevan henkilön työt ovat yhtäkkiä loppuneet, mutta määräaikaista työsopimussuhteista henkilöä ei ole voinut lomauttaa. Näissä tapauksissa ennakoiden on ollut viisaampaa työnantajan kannalta tehdä lyhyempiä työsuhteita.

Tampereen kaupunki esittää, että mikäli työllistäminen keskeytyy force major -syyin vuoksi, sitä olisi mahdollista jatkaa, kun este on poistunut.

7 § Palkkatuki alentuneesti työkykyisen palkkaamiseen

- **Tuen määrä olisi 70 prosenttia palkkakustannuksista**
- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukauden ajaksi sillä perusteella, että vamma tai sairaus vaikeuttaa huomattavasti sopivan työn saamista**

- **Tukea voitaisiin jatkaa samalla työnantajalla tietyin edellytyksin enintään 24 kuukauden jaksoissa.**

Tampereen kaupunki pitää erittäin hyvänä, että osatyökykyisten henkilöiden palkkatuen painopiste siirtyy todisteellisesta työkyvystä rekrytointikynnyksen

madaltamiseen ja siten työelämän vastaanottavuuden edistämiseen, koska se on suurin pullonkaula osatyökykyisten työllistymisessä.

8 § 100 prosentin palkkatuki

- **Tuki myönnettäisiin 10 kuukaudeksi. Tukikelpoisia palkkakustannuksia korotettaisiin kertoimella 1,23 työnantajan sivukulujen kattamiseksi laskennallisesti.**
- **100 prosentin palkkatuki olisi mahdollinen kaikille yhdistyksille, säätiöille ja rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille**
- **Jos työnantajan toiminnalla on työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan vaikutusta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, 100 prosentin palkkatuki myönnettäisiin de minimis -tukena. Muussa tapauksessa tuki olisi EU:n valtioneuvoston ulkopuolista tukea. Arvioinnin kriteereistä säädettäisiin erikseen valtioneuvoston asetuksella.**

100 prosentin palkkatuki olisi mahdollista erittäin pitkään työttömänä olleille. Tampereen kaupunki katsoo, että 10 kuukauden kestoinen palkkatuki ei ole

riittävä tälle kohderyhmälle.

10 § Palkkatuki oppisopimuskoulutukseen

- **Palkkatuen määrä oppisopimuskoulutuksessa olisi 50 % ja pysyisi samana koko koulutuksen keston ajan**
- **Palkkatukea myönnettäessä tuki olisi mitoitettava koko sille ajalle, jonka työ- ja elinkeinotoimisto arvioi tarkoituksenmukaiseksi.**
- **Tukea voitaisiin jatkaa, jos henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen oppisopimuskoulutuksen kesto muuttuu koulutuksen aikana**

Tampereen kaupunki pitää hyvänä, että oppisopimuskoulutuksen aikainen palkkatuki on koko oppisopimuksen ajan samansuuruinen, jolloin se on

työnantajalle selkeä. Monitoimijainen oppisopimus vaikuttaa joustavalta uudistukselta, mutta päätöksenteon suhteen kaivataan selkeitä ohjeita, miten

myös työnantajille hakemiseen liittyvä byrokratia olisi selkeä ja joustava.

11 § Tuella palkatun siirtäminen

- **Edelleen siirtämisestä tehtäisiin erillinen päätös ja säädettäisiin edellytykset edelleen siirtämiselle**

Lakiluonnoksessa on kirjaus (edellytys 3), että käyttäjäyrityksen on maksettava käypä korvaus edelleen siirtämisestä. Tampereen kaupunki katsoo, että tällä voi

olla isoja kielteisiä vaikutuksia yhdistyksien ja kuntien edelleensijoittamisen malleihin ja yhteistyöhön.

Tuella palkatun siirtäminen tulisi tehdä mahdollisimman joustavaksi, sillä se on erinomainen väline pysyvään työllistymiseen henkilöille, joiden osaamisessa ja työllistymisen edellytyksissä on puutteita. Työnantajayritys kantaa työllistämisen riskit ja työllistävä käyttäjäyritys pystyy jakson aikana vakuuttumaan henkilön sopivuudesta työyhteisöön ja työhön. Tuella palkatun siirtämisen avulla voidaan esim. käyttäjäyritykseen tehdä oppisopimusryhmä, jolloin käyttäjäyritys voi riskittävästi täsmäkouluttaa henkilöitä itselleen. Tämä on erinomainen mahdollisuus esimerkiksi työvoimapula-aloilla. Mikäli edelleen siirtämistä täytyy erikseen hakea ja odottaa päätöstä, vaikeuttaa ja hidastaa tämä olennaisesti prosessia.

2. Huomioita lukuun 7a 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki

Huomioita 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuesta (luku 7a, uusi luku)

- **Tuki on uusi**
- **Tuki myönnettäisiin ilman tarkoituksenmukaisuusharkintaa, jos laissa säädetyt edellytykset täyttyvät.**
- **Tukea maksettaisiin 70 prosenttia tukikelpoisista palkkakustannuksista 10 kuukaudelta, kuitenkin enintään työsuhteen keston ajalta.**
- **Tukikelpoisina kustannuksina pidettäisiin samoja palkkakustannuksia kuin palkkatuetussa työssä.**

Palkkatuki uudistuksen tarkoituksena on selkeyttää palkkatukijärjestelmää ja poistaa poikkeuksia. Tampereen kaupunki kyseenalaistaa tarpeen edellä

mainitun tavoitteen vastaisesti ottaa käyttöön 55 vuotta täyttäneille toisenniminen palkkatuki. Samaan tulokseen päästäisiin laskemalla 60-vuotiaiden

pitkään työttömänä olleiden ikärajaa alaspäin 55 vuoteen. Tämä auttaisi kuntia myös ehkäisemään asiakkaiden valumaa työllistämisvelvoitteen piiriin.

Erillisenä kokeiluna ja hyvin tuotteistettuna, brändättynä ja markkinoituna, 55 vuotta täyttäneiden työllistämistuki saattaisi olla

mielenkiintoinen, koska on hyvä saada kokemusta, miten ilman tapauskohtaista harkintaa toteutettava palkkatukimahdollisuus kiinnostaa työnantajia.

3. Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksiin

Huomiot elinkeinotoiminnan käsitteen muutokseen

- Työvoimakoulutuksen yhteishankinta (5 luku 7§) ja työolosuhteiden järjestelytuki (10 luku 3§)
- Työllisyyspoliittinen-avustus (säädetäisiin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetulla asetuksella)
- Työsopimuslain 13 luvun 6 §:n 2 momentin 2 kohdan muuttaminen

Tampereen kaupunki katsoo, että elinkeinotoiminnan käsitteen muutoksella saattaa olla vaikutusta yhdistyskenttään ja sen työllistämismahdollisuuksiin.

Tampereen kaupunki pitää elinkeinotoiminnan käsitteen korvaamista taloudellisen toiminnan käsitteellä perusteltuna EU:n valtioneuvoston päätöksen

näkökulmasta. Edelleen on kannatettavaa käsitteen muutokseen liittyvä 100 % tukimahdollisuuden ulottaminen useammalle työnantajalle. Tampereen

kaupunki katsoo kuitenkin, että palkkatukiudistuksella ei ole tarkoituksenmukaista vaikeuttaa säätiöiden, yhdistysten sekä muiden

välityömarkkinatoimijoiden toimintaa, joilla tuetaan vaikeassa työmarkkinatilanteessa olevien työllistymistä ja työmarkkinavalmiuksien

paranemista sekä tehdään toimia työllisyysasteen nostamiseksi. Yhdistyksille, joilla on taloudellista toimintaa, mutta joiden toiminnalla ei ole vaikutusta EU:n

jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, voitaisiin palkkatuki myöntää muuna kuin valtioneuvoston päätöksen mukaisesti. Samaa ajatusta voitaisiin ajatella sovellettavan sosiaalisin

yrityksiin, tai jos sosiaalisista yrityksistä annettu laki kumottaisiin, niin yrityksiin, joilla on esim. voitonjakokielto.

4. Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Huomiot sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamiseen

Tampereen kaupunki katsoo, että sosiaalisista yrityksistä annetun lain kumoamisessa on otettava huomioon tähän ryhmään kuuluvat nykyiset yritykset

siten, että näiden hakiessa palkkatukea osatyökykyisten ja pitkään työttömänä olleiden työllistämiseen lukumääräisesti merkittävässä määrin vuodessa, näiden ei katsota vääristävän samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua. Usein näillä yrityksillä on myös yhteiskunnallisen yrityksen status.

Yritykset on perustettu nimenomaan työllistämään ja auttamaan heikossa työmarkkinatilanteessa olevia eteenpäin ja näille yrityksille kuuluu palkkatuki

kompensoimaan työllistettävien alentunutta työkykyä. Yritysten toimintamahdollisuuksia ei pidä heikentää. Lisäksi kunnallisten sosiaalisten

yritysten tilanne on otettava huomioon palvelurakennemuutoksessa siten, että niillä on edelleen mahdollisuus hakea ja saada palkkatukea tai tätä vastaavaa

tukea työllistämiseen.

5. Huomiot julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain muihin lukuihin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

Kommentit julkisesta työvoima- ja yrityspalvelulaista annetun lain lukuihin 1, 2, 3, 11, 12, 13 ja 14, 7 luvun 4, 9 ja 12-15 §:iin ehdotettuihin muutoksiin tai esitysluonnoksen liitelakeihin

- **Mainittuihin lukuihin ja lakeihin on tehty vähäisiä tai teknisiä muutoksia.**

Kunnan lisätuki on ollut tärkeä etenkin pienille kunnille ja Tampereen kaupunki esittää sen säilyttämistä. Mikäli kunnan lisätuki poistetaan, poistuminen tulee

huomioida rahoituksessa TE2024-uudistuksessa.

Työnsuunnittelijat ovat olleet sekä kunnille että TE-toimistoille tärkeä osaajien kasvattamisen väylä. Kunnille on avustaviin tehtäviin palkattu henkilöitä

oppimaan työllisyshoidon tehtäviä, koska tehtävään ei ole olemassa omaa koulutusta. Tampereen kaupunki on opinnollistanut palkkatukijaksoja ja

kouluttanut työnsuunnittelijoita mm. OMA-valmentajiksi ja yrityskoordinaattoreiksi. Niin pitkään, kun työllisyshoidon tehtäviin on

osaavan työvoiman saatavuusongelma, työnsuunnittelijamahdollisuus ja heidän pidemmät palkkatukijaksonsa tulee säilyttää. Työn vaativuuden vuoksi viiden tai 10 kuukauden palkkatukijakso ei riitä tehtävien oppimiseen. Työnsuunnittelijat voi lisäksi mahdollistaa hyvinvointialueille koordinoimaan sote-alan

työvoimatarpeita.

Työttömyysturvan lisäpäivien poisto tarkoittaa kunnille, että sama henkilö joudutaan veloitetyöllistämään jopa kolme kertaa ennen henkilön

eläköitymistä. Lisäpäiväoikeuden poistoa ei tule maksattaa kunnilla. Tampereen kaupunki katsoo, että veloitetyöllistäminen tulisi mahdollistaa kuntien lisäksi

myös hyvinvointialueilla.

6. Yleiset huomiot

Yleiset huomiot:

- a. **Huomiot ehdotetun sääntelyn suhteesta hyvään hallintoon ja perustuslakiin**
- b. **Huomiot esitysluonnoksen vaikutusarvioinnista**
- c. **Muuta kommentoitavaa**

Tampereen kaupunki ei pidä tarkoituksenmukaisena palkkatuki uudistuksen esitettyä aikataulua, jonka mukaan lakimuutosten on tarkoitus tulla voimaan

1.1.2023. Kaavaillut muutokset vaikuttavat kuntien työllistämiseen ja velvoitetyöllistämiseen sekä yhdistysten työllistämiseen niin merkittäväsi, että

olisi luontevaa, että kokonaisuus sisällytettäisiin TE2024-uudistuksen mukanaan tuomiin rahoitusym. muutoksiin.

Mikkonen Tuula

Tampereen kaupunki - Lisätietoja: Regina Saari, työllisyysjohtaja,
Tampereen kaupunki, p. 050 346 9603, etunimi.sukunimi@tampere.fi